

ქალი და ძალაუფლება: დედოფლების, რეგენტებისა და გავლენიანი ქალების როლი. (შუასაუკუნეებიდან რენესანსისკენ)

მაგისტრანტი: გიორგი ახვლედიანი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე, შუა საუკუნეების კვლევების
სამაგისტრო პროგრამაზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის
შესაბამისად.*

*შუა საუკუნეების კვლევები (ენა, ლიტერატურა, ისტორია, ფილოსოფია, ხელოვნების
ისტორია, რელიგია)*

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ბექან ჯავახია, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

აბსტრაქტი

ნაშრომი „ქალი და ძალაუფლება შუა საუკუნეებში: დედოფლების, რეგენტებისა და გავლენიანი ქალების როლი“ იკვლევს შუა საუკუნეების ქალთა პოლიტიკური, სამართლებრივი, რელიგიური და კულტურული ძალაუფლების ფორმებს. კვლევა ეფუძნება ფემინისტურ ისტორიოგრაფიასა და გენდერულ თეორიებს და მიზნად ისახავს იმ გზების გამოკვეთას, რითაც ქალები ახერხებდნენ სხვადასხვა სოციალური სივრცის მმართველობის ან გავლენის სფეროში მოქმედებას. ნაშრომში გაანალიზებულია როგორც მმართველი ფიგურები (მაგალითად, ელეონორა აკვიტანელი, იზაბელა კასტილიელი, თამარ მეფე), ასევე სულიერი ავტორიტეტები, იურიდიული სუბიექტები და ქვედა ფენის ქალები. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ქალთა ძალაუფლების სიმბოლურ ასპექტებს, მათ ხატს ვიზუალურ ხელოვნებასა და ლიტერატურაში, ასევე ყოველდღიური ცხოვრების უხილავ ძალებს — ოჯახურ და სოციალურ შრომაში. კვლევა აჩვენებს, რომ ქალი შუა საუკუნეებში არ იყო მხოლოდ დაქვემდებარებული და ჩარჩოში მოქცეული ფიგურა, არამედ ძალაუფლების მოქნილი და მრავალფეროვანი მატარებელი. ნაშრომი გამოკვეთს, თუ როგორ იწერება ისტორია ქალის თვალთახედვით და როგორ შეიძლება ფემინისტურმა მიდგომამ განაახლოს შუა საუკუნეების ისტორიული სურათი.

Abstract

The thesis "Women and Power in the Middle Ages: The Role of Queens, Regents, and Influential Women" explores the political, legal, religious, and cultural forms of women's power in the medieval world. Grounded in feminist historiography and gender theory, the study aims to uncover the ways in which women exercised influence and authority across various social domains. The work analyzes ruling figures such as Eleanor of Aquitaine, Isabella of Castile, and Queen Tamar, alongside spiritual leaders, legal actors, and lower-class women. Special focus is placed on the symbolic aspects of female power — their representation in visual art and literature — as well as the invisible forces of everyday life, such as domestic labor and social relations. The research demonstrates that women in the Middle Ages were not merely subordinated or confined, but rather wielded power in flexible and diverse ways. The thesis reveals how history can be written from a female perspective and how feminist approaches can reshape the understanding of medieval historical narratives.